

TAVOITTEENA HYVÄ ELÄMÄ - erityisopiskelijoiden elämäntilanteet ammattillisen koulutuksen siirtymävaiheissa

Ammattikorkeakoulutuksen ja ammattikoulutuksen tutkimuspäivät

Teemasessio 9. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen

14. 10.2009 Lahti

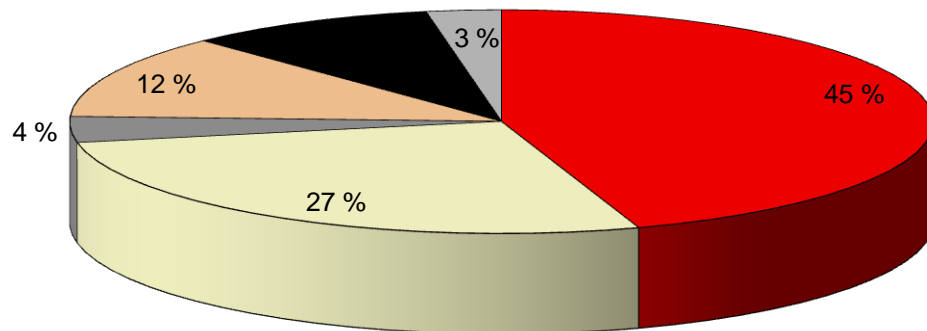
KT, Tutkimuspäällikkö Anna-Liisa Lämsä Ammattiopisto Luovi

Tutkimuskohde ja kohdejoukko

- Tutkimuskohde: erityisopiskelijoiden elämäntilanteet ammatillisen koulutuksen siirtymävaiheissa
- Kohdejoukko: Ammattiopisto Luovissa ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa opintonsa keväällä 2008 päättäneet opiskelijat
- Erityisenä mielenkiinnonkohteena erilaiset menestystarinat: mitä tarkoittaa erityisopiskelijoiden hyvä elämä?

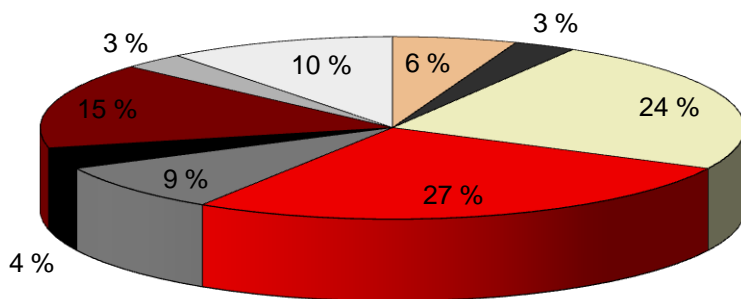
Kohdejoukko: pohjakoulutus

45% peruskoulu yleisen opetussuunnitelman mukaan
 31% peruskoulun yksilöllistetty opetussuunnitelma
 21% toisen asteen koulutus

- peruskoulu
- EMU
- EHA
- Lukio
- Ammattikoulu
- Tieto puuttuu

Kohdejoukko: erityisopetuksen peruste

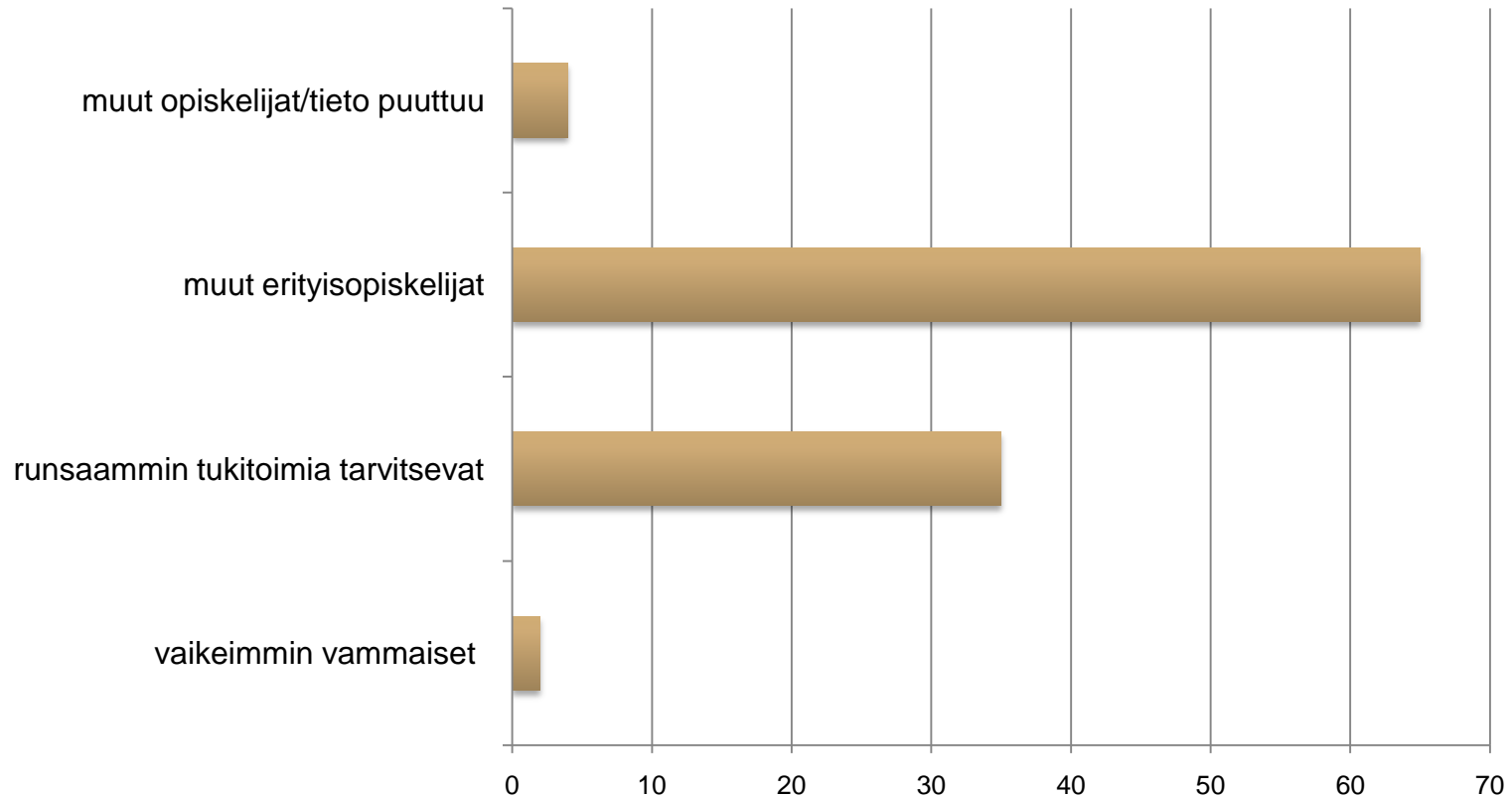

- hahmottamisen/tarkkaavaisuuden vaikeudet
- kielelliset vaikeudet
- kehityksen viivästymä
- psyykkiset pitkäaikaissairaudet
- fyysinen pitkäaikaissairaus
- autismi/aspergerin oireyhtymä
- liikkumisenvaikeudet
- kuulo- tai näkövamma
- muu syy/tieto puuttuu

Keskeiset erityisopetuksen perusteet:

- Psykkinen pitkäaikaissairaus
- Kehityksen viivästymä

Kohdejoukko: opiskelijaluokitus

Lähes kaikilla opiskelijoilla erityisopiskelijastatus, 1/3 runsaammin tukea tarvitsevia

Tutkimuskysymykset

- Mikä on erityisopiskelijoiden elämäntilanne ennen ammatillista koulutusta ja koulutuksesta valmistumisen jälkeen?
 - Miten ja mihin opiskelijat ovat sijoittuneet valmistumisensa jälkeen?
 - Miten poliittisten asiakirjojen tavoitteet ja valmistuneiden omat käsitykset siitä, millainen on erityisoppilaitoksesta valmistuneen hyvä elämä, vastaavat toisiaan? Mitkä tekijät edistävät ja estävät asetettujen tavoitteiden saavuttamista?
- Tarkastelun kohteina koulutuksen vaikuttavuus ja tavoitteenasettelu

Tutkimuksen tarkastelutasot ja kontekstit

Yksilötaso

- koulutus-, työ- ja elämänhistoria ja työmarkkinatilanne

Perhetaso

- perhesidokset ja elämäntilanne

Paikallistaso

- paikalliset koulutus- ja työmarkkinat

Yhteiskuntataso

- koulutus-, työvoima-, sosiaali-, eläke- ja vammaispolitiikka

Vammaistutkimuksen traditiot

Yksilöllinen ajattelutapa

- Vammaisuus yksilöllisenä, fyysisenä ja psyykkisenä ongelmana, vammaisuuden medikalisointi ja psykologisointi

Sosiaalinen vammaistutkimus

- Vammaisuus, sosiaalisena, poliittisena ja kulttuurisena ilmiönä, olosuhteet ja asenteet vaikeuttavat osallistumista

Postmoderni vammaistutkimus

Tutkimuksen näkökulma

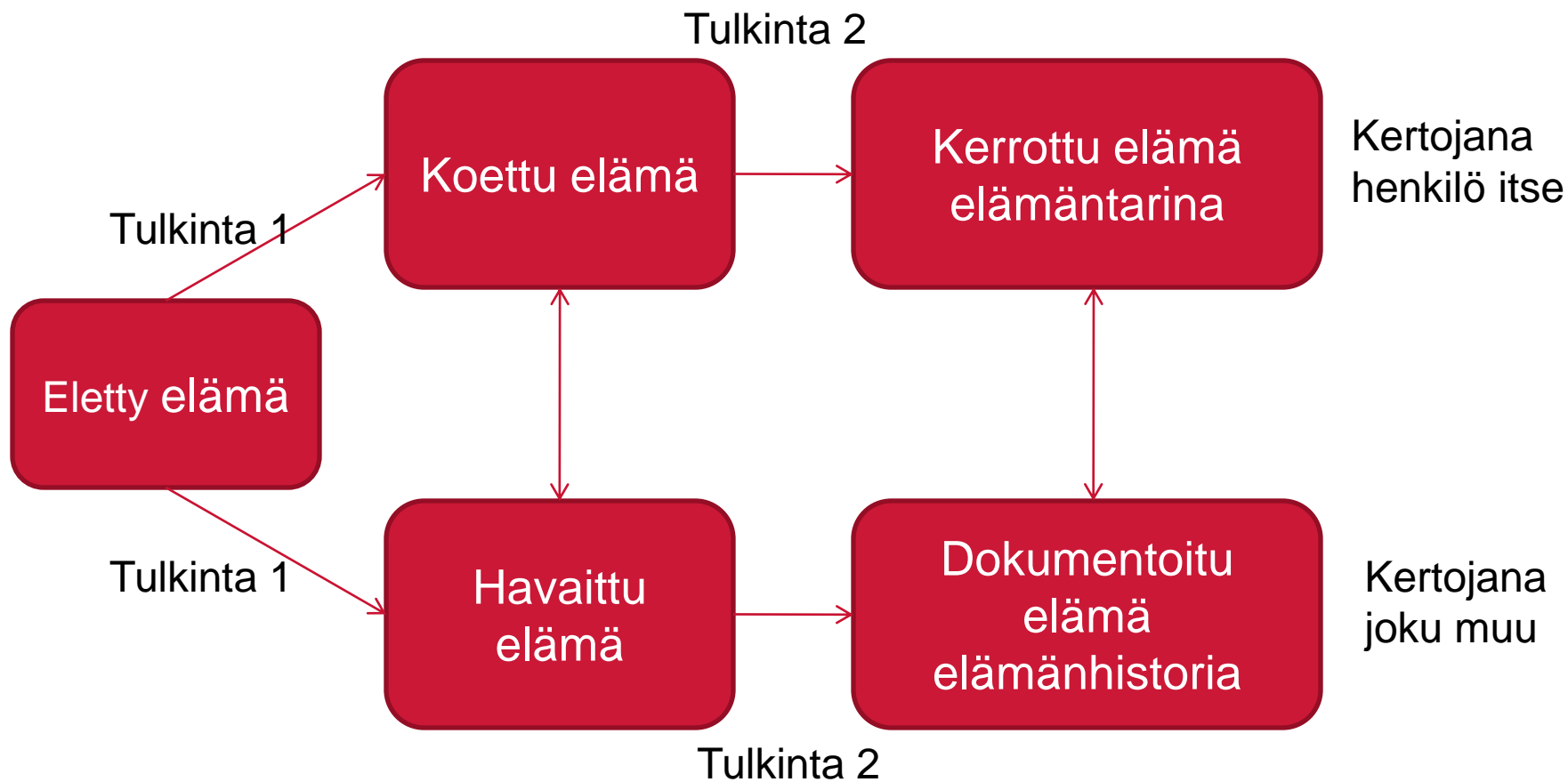
- Teoreettinen ja metodologinen moniarvoisuus, yksilöllisen ja sosiaalisen näkökulman yhdistäminen

Tutkimusmenetelmät ja -aineistot

Aineisto- ja menetelmätriangulaatio

- Valmistuneiden opiskelijoiden puhelinhaastattelut vuosi valmistumisen jälkeen: työmarkkina- ja elämäntilanne (kasvatustieteen pro gradu tutkimus)
- HOJKS asiakirjat liitteineen: elämänhistoriat
- Valmistuneiden teemahaastattelut kaksi vuotta valmistumisen jälkeen: elämäntarinat
- Haastateltavien tilanteiden ja kokemusten peilaaminen koulutus-, työvoima-, sosiaali-, eläke- ja vammaispoliittisiin asiakirjoihin

Tulkitut elämät

Tutkimuksen teoreettismetodologisia lähtökohtia

- Ammatillisesta erityisoppilaitoksesta valmistuneiden elämäntilanteiden tarkastelu sosiaalisina konstruktioina ts. relationistisina, tietyssä historiallis-kulttuurisessa todellisuudessa konstruoitueina ilmiöinä
- Tulkintojen rakentuminen vaiheittaisessa prosessissa
 - Kvantifiointi
 - Rekonstruointi
 - Kontekstualisointi

Aikataulut

- Puhelinhaastattelut kevät 2009
- HOJKS tietojenkeruu 2009-2010
- Haastattelut kevät 2010 – syksy 2010

Tavoitteena sosiaalipolitiikan väitöskirjatutkimuksen saaminen valmiiksi 2012